

Н. А. МЯЛОВИЦЬКА

Ніна Анатоліївна Мяловицька, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри конституційно-го права юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

НОВИЙ ПОГЛЯД НА РОЗВИТОК МІСЦЕВОЇ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ*

Прийняття Конституції України 28 червня 1996 року засвідчило утвердження нового конституційного ладу в державі та правових основ функціонування суспільства, практична реалізація яких продовжує еволюціонувати, та вимагає принципових змін, але зорієнтувало подальший розвиток України для заняття гідного місця серед країн із давніми традиціями конституціоналізму. Сучасний етап розвитку юридичної науки характеризується посиленням уваги до доктринальних проблем конституційного права та процесу, і окремо муніципального права. Одним із головних напрямів реформ, які нині відбуваються в правовому й політичному житті України, є децентралізація влади і розширення повноважень органів місцевої публічної влади. Очевидним є те, що така реформа є системною та багатоаспектною, а, отже, потребує участі та зусиль всіх учасників громадянського суспільства, органів публічної влади, науковців та практиків.

На цьому фоні монографія Б. В. Калиновського, присвячена конституційно-правовим засадам функціонування та розвитку місцевої публічної влади в Україні, є вкрай актуальною. Оскільки доведеною та визнаною на державному рівні є думка про те, що найбільш оптимальним способом організації управління державою є децентралізація влади, а отже, наділення більшою кількістю владно-розпорядчих повноважень органів публічної влади найближчих до громадян, тобто місцевих органів публічної влади, у випадку України – місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування.

Ще один першочерговий напрям реформування – забезпечення реалізації місцевого самоврядування як права та реальної здатності територіальної громади самостійно, на власний розсуд, вирішувати питання місцевого значення. Саме для досягнення такої мети вкрай необхідним є проведення комплексного дослідження місцевої публічної влади в Україні як конституційно-правового інституту, що забезпечить теоретичне підґрунтя окреслених реформ.

У рецензованій праці пропонується авторське бачення онтологічних форм прояву «місцевої публічної влади» в житті суспільства, в розрізі саме правової його сфери, як визначальної для такого явища.

Автор монографії робить висновок, що сутність поняття місцевої публічної влади в Україні розкривається у вузькому та широкому розумінні. Так, у широкому – це вид публічної влади, джерелом якої є народ України, який здійснює її через органи місцевого самоврядування та місцеві органи державної влади, які є елементом системи виконавчої влади, спрямована на здійснення управління територіями, включаючи самоврядування та гарантії реалізації державної політики на місцях, вузьке ж значення полягає в тому, що така влада є здатністю і можливістю, шляхом прийняття легітимних рішень вирішувати справи суспільного значення, з метою забезпечення реалізації прав та свобод людини і громадянина, функціонування та розвитку території. А також справедливо зазначає, що, виходячи із норм Конституції та Законів України, які регулюють місцеву публічну владу як інститут конституційного права України, за функціональним спрямуванням місцеву публічну владу можна поділити на два види: місцеву державну владу, в основі якої лежить необхідність забезпечення виконання функцій держави на певній території та владу місцевого самоврядування, спрямовану на здійснення управління місцевими справами територіальною громадою.

Заслуговує на увагу й розроблена в монографії періодизація становлення місцевої публічної влади в Україні. Вона дозволила повною мірою висвітлити її найбільш суттєві особливості та ознаки, котрі вирізняють місцеву публічну владу як окреме явище правової дійсності, дозволяють глибоко дослідити це конституційно-правовий інститут.

Беззаперечно, слід погодитись із автором, що організація місцевої публічної влади в різних країнах здійснюється на основі різних моделей, оскільки її формування залежить від багатьох чинників: історичних традицій, території та адміністративно-територіального поділу, форми держави, рівня розвитку громадянського суспільства. Для України настав час, коли реалізація принципу децентралізації управління та посилення ролі влади, яку реалізують громади, наділені місцевим самоврядуванням, як складової місцевої публічної влади, є першочерговим завданням, оперативне вирішення якого дозволить вийти з економічної, політичної та соціальної кризи.

Заслуговує на підтримку запропонований підхід автора щодо процесу імплементації європейських стандартів організації та функціонування місцевої публічної влади, який має бути зосереджено на компетенційному та фінансовому її забезпеченні, свободі вибору оптимальних структур управління й засобів, тобто на вільному визначенні організаційної структури.

© Н. А. Мяловицька, 2016

* Рецензія на кн. : *Калиновський Б. В.* Місцева публічна влада в Україні: конституційно-правові засади функціонування та розвитку: монографія / Б. В. Калиновський. – Вінниця : Нілан-ЛТД, 2016. – 426 с.

Для обґрунтування наукових положень і висновків автор використав у цілому значну джерельну базу. Серед джерел є публікації різних історичних періодів, що дало змогу зберегти наступність, врахувати тенденції розвитку конституційного права при формуванні концепції місцевої публічної влади в Україні. Автором використовуються значний емпіричний ресурс, зокрема, проаналізовано положення чинного законодавства та проектів нормативно-правових актів, судова практика. Це, на наш погляд, свідчить про застосування практичного підходу при формулюванні теоретичних висновків і положень, які відповідають політико-правовим реаліям сьогодення. Комплексне опрацювання зазначених та інших джерел, сформульовані власні узагальнення й висновки свідчать про безумовну наукову зрілість автора. У науковій площині, напрацьований систематизований методологічний матеріал та узагальнюючі висновки автора є підґрунтям подальших розробок, монографічних досліджень, підручників, навчальних посібників та методичних рекомендацій з конституційного права та процесу, муніципального права.

Рецензоване монографічне дослідження здійснено з урахуванням тенденцій загальносвітових глобалізаційних процесів, інтернаціоналізації конституційного права, підвищення ролі різних форм самоорганізації людей у забезпеченні індивідуальних та колективних інтересів і потреб, розвитку територій.

Монографія Богдана Валерійовича Калиновського «Місцева публічна влада в Україні: конституційно-правові засади функціонування та розвитку» є логічним та структурованим результатом проведеного наукового дослідження, поєднує традиційні підходи до розуміння сутності предмету дослідження та сучасні тенденції та підходи до змісту та нормативного закріплення окремих його аспектів.

Автору вдалося запропонувати в реаліях українського державного будівництва більш актуальним та значущим є розгляд такого інституту конституційного права як місцева публічна влада, оскільки муніципальна влада не існує виокремлено, її реалізація тісно пов'язана зі здійсненням державної виконавчої влади на місцях.

Монографія є завершеним самостійним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тему, має наукову й практичну цінність. Результати дослідження можуть бути використані в навчальному процесі при викладанні дисципліни «Конституційне право» та «Муніципальне право».

Видання даної монографії є логічним продовженням наукових досліджень автора – Калиновського Богдана Валерійовича – завідувача кафедри конституційного та міжнародного права Національної академії внутрішніх справ, кандидата юридичних наук, доцента.

Отже, рецензована монографія Б. В. Калиновського «Місцева публічна влада в Україні: конституційно-правові засади функціонування та розвитку» є результатом актуального, наукового та практично значущого, оригінального дослідження, містить цілий комплекс нових змістовних елементів розвитку місцевої публічної влади в Україні і, без сумніву, стане цікавим і корисним для науковців, представників громадянського суспільства та його інститутів, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, які на науковому та практичному рівнях вирішують питання функціонування та розвитку місцевої публічної влади.

А. Ф. КРИЖАНІВСЬКИЙ

Анатолій Федорович Крижанівський, доктор юридичних наук, професор, ректор Міжнародного гуманітарного університету

КОНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ ПРАВОВОГО ПОРЯДКУ: ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНИЙ ВИМІР*

До великої кількості різних соціологічних джерел, наукових досліджень і публікацій у засобах масової інформації, які свідчать, що впорядкованість суспільного життя, безпечність існування людини належать до стійких і найбільш значущих пріоритетів людини, додається повсякденний досвід тисяч і мільйонів громадян – учасників АТО, жителів прифронтових і окупованих територій, переселенців, зрештою, всіх, хто живе в Україні. Досвід, який апологує до генетичної пам'яті українського народу, зберігає інформацію про трагічну небезпеку і наслідки для виживання і самого існування нації пережитих нами хаосів смут, трагедій воєн та драм домінування неправда. Буденна реальність нинішнього буття гранично загострює відчуття незахищеності людини перед стихією правопорушень з її «дев'ятим валом» злочинності, невидимою армією організованого криміналітету, вкрай низькою, на грані бездіяльності, ефективністю правоохоронних структур у справі захисту прав «пересічного» українця, тотальною корумпованістю і кричущою безвідповідальністю влади всіх рівнів за результати своєї діяльності. Тенденція до поширення практик самосуду і стихійного спротиву, яка викривлено компенсує неправосудність рішень і неефективність діяльності державних інституцій, загострює відчуття стрімкого наближення до небезпечної межі розбалансування і втрати керованості

© А. Ф. Крижанівський, 2016

* Рецензія на кн.: *Подорожна Т. С.* Правовий порядок: теоретико-методологічні засади конституціоналізації: монографія. – К.: Юрінком Інтер, 2016. – 536 с.